

Національна культурна спадщина як чинник формування ціннісних настанов

Л. В. Анучина, канд. філос. наук,

О. А. Стасевська, канд. філос. наук,

О. В. Уманець, канд. мистецтвознавства

*Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Сучасні реалії культурного буття людства, ситуація виняткового плюралізму культурних спрямувань багаторазово загострюють проблему формування особистісних аксіологічних орієнтацій майбутнього фахівця. Складання власних ціннісних настанов сучасного студентства відбувається за умов надання переваг матеріальному началу, кар'єрному зростанню, духовні ж настанови в усьому їх багатстві стають для студентської молоді вторинними за своїм значенням.

Одвічна їх значущість, необхідність збереження «духовної аури» української спільноти детермінує необхідність посилення виховної складової освітнього процесу. Його генеральною метою є формування творчої особистості, в якій високий рівень професійних знань і навичок має гармонійно сполучатися з високим рівнем усвідомлення духовних цінностей світової, у тому числі національної культурної спадщини.

Потужний імпульс процесу виховання за цих умов дає опанування навчальними дисциплінами гуманітарного циклу – історія культури (національної і світової), релігієзнавство, політологія, етика, естетика, основи етикету (ділового спілкування) тощо. Об'єднані зазначені дисципліни, які мають, безумовно, чітко визначені завдання, їх спільна надмета – формування гармонійної особистості, орієнтованої на свідомий, цілеспрямований саморозвиток, національну самоідентифікацію тощо. Прилучення до світу культурного надбання людства, осмислення сутності та історично-культурних інтерпретацій вищих духовних – моральних і художніх цінностей – не тільки сприяють максимальному розширенню інтелектуального потенціалу майбутньої духовної еліти нації, забезпечують формування системного гуманітарного мислення, високий рівень загальної культури та вихованості їх носіїв.

Знання та навички, що набуваються у процесі вивчення цих дисциплін, є також значущими чинниками формування активної, національно орієнтованої громадянської позиції, свідомого

«вибудування» життєвого шляху та визначення сенсу життя згідно з такими вищими загальнолюдськими духовними цінностями, як добро, істина, краса, свобода, справедливість, гуманність тощо.

Осміслення позачасової значущості національного духовного надбання, таким чином, постає як підґрунтя гуманізації та гуманітаризації освітнього процесу, як фундамент виховання. Специфіка сучасних спрямувань культурного буття людства, що орієнтують на пасивне споживання масового, аксіологічно та національно індиферентного «культурного продукту», детермінують необхідність застосування активних, творчих форм як викладання дисциплін гуманітарного циклу, так і формування нових, активних форм участі студентства в освітньо-виховному процесі. Формами такого активного залучення, як демонструє власна педагогічна та виховна, зокрема кураторська практика, можуть бути диспути з актуальної культурної, зокрема сучасної художньої проблематики, відвідування культурно-просвітницьких закладів із подальшим обговоренням виставок, вистав, концертів, які є потужним чинником формування особистісних аксіологічних орієнтацій та їх гармонізації із загальнолюдськими духовними орієнтирами.